

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
в. о. завідувача кафедри ФМФР
_____ (Світлична О.С.)
“_____” _____ 2016 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітньо-кваліфікаційного
рівня магістра

зі спеціальності 7.03050801 “Фінанси і кредит”

за темою:

“Антикризове фінансове управління підприємством
(на прикладі ТОВ “АНІ-ЮГ”)

Виконавець:

студент 6 курсу 7 групи
заочного факультету
спеціальність “Фінанси”
Далян Д.

Науковий керівник:

ст.викл. Захаренко О.О.

Одеса - 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМТСВІ В УМОВАХ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ	6
1.1 Фінансова криза, принципи й політика антикризового управління.....	6
1.2 Methodика аналізу фінансового стану підприємства.....	16
1.3 Методи прогнозування банкрутства: західний та вітчизняний досвід.....	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ “АНІ-ЮГ”	41
2.1. Організаційно - економічна характеристика ТОВ “АНІ-ЮГ”	41
2.2 Аналіз фінансового стану майна ТОВ “АНІ-ЮГ” та джерел його утворення.....	43
2.3. Сучасний стан фінансово-економічної діяльності ТОВ “АНІ-ЮГ”	50
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ “АНІ-ЮГ” ТА АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ.....	58
3.1. Міжнародна практика фінансового аналізу та оздоровлення неплатоспроможних підприємств та можливості її застосування в Україні.....	58
3.2. Напрямки вдосконалення антикризового управління на ТОВ «АНІ- ЮГ».....	
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	89

ВСТУП

В умовах глобалізації світової економіки і все більш глибокої інтеграції економіки України у світове господарство активізується вплив різноманітних чинників, зокрема політичних, економічних і соціальних криз не тільки в середині країни, але і за її межами. Кожна держава стикається з необхідністю реагувати на кризи, які виникають в інших країнах. Тому однією із нових функцій держави, які виникають у зв'язку із інтеграцією у світову економіку, є функції антикризового управління. Особливо вразливою до впливу різноманітних криз є сфера послуг національної економіки, оскільки вона знаходиться на стадії розвитку та механізми її управління є ще не повністю відпрацьованими.

Сучасна економічна дійсність примушує керівників підприємств постійно ухвалювати рішення в умовах невизначеності. В умовах фінансової і політичної нестабільності, комерційна діяльність переповнена різними кризовими ситуаціями, результатом яких може стати неспроможність або банкрутство. Політика антикризового фінансового управління є частиною загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає в розробці і використанні системи методів попередньої діагностики загрози банкрутства і механізмів фінансового оздоровлення підприємства, що забезпечують його захист від банкрутства.

Таким чином, управління фінансовою санацією підприємства не втрачає актуальності, а в сучасних умовах, навпаки, дуже гостро торкається багатьох нинішніх українських підприємств, які можуть виявитися неплатоспроможними і збанкрутілими.

Одними з перших теоретичне обґрунтування циклічних та кризових явищ здійснили вчені: М.І. Туган-Барановський, М.Д. Кондратьєв, К. Маркс, Дж. Кейнс, Й.Шумпетер, М. Фрідмен, В.І. Вернадський, А.Л. Чижевський та М.І.Вавилов. Серед сучасних науковців, які займаються проблемами кризових явищ в економіці, доцільно відзначити ряд зарубіжних: Ю.

Розенталя, Б. Піджненбурга [31], Л. Бартона [29], П.С. Гріна [30], К. Хермана, так і вітчизняних вчених С.М. Іванюти [50], С.А. Бурого, Д.С. Мацехи [36], В.О. Василенко, Є. Короткова, К.В. Балдина, В.С. Зверева, А.В. Рукосуєва [41, 34], З.Є.Шерш- ньової, Н.Д. Багацького [75], Л.О. Лігоненко, М.В. Тарасюка, О.О. Хіленко [56], А.Д.Чернявського [72], А.М.Штангрет, О.І.Копилюка [76], О.П.Жарковської, Б.Е. Бродського [49].

Основою підходу до вирішення проблеми існування збиткових підприємств і при цьому найбільш актуальним завданням є не збанкрутування підприємств, а саме відновлення їх платоспроможності, виведення підприємств, що знаходяться в кризі, спочатку на беззбитковий, а потім і на прибутковий рівень діяльності.

Такий підхід доводить актуальність даної теми, присвяченої дослідженню методів та засобів використання банкрутства.

Основною метою роботи є визначення заходів щодо управління фінансовою санацією підприємства. Як база дослідження взято кризове підприємство ТОВ «АНІ-ЮГ», для якого розроблено план санаційних заходів.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання:

- розглянути причини та наслідки фінансової кризи на підприємстві та теоретичні основи банкрутства;
- проаналізувати використовувані на практиці методи і механізми санаційного фінансового управління підприємством;
- проаналізувати масштаби кризового стану підприємства ;
- запропонувати заходи щодо відновлення платоспроможності й фінансової стійкості, забезпечення довгострокової фінансової рівноваги.

Об'єкт дослідження – процеси формування системи антикризового управління на вітчизняних підприємствах.

Предметом дослідження є система управління кризовим станом підприємства.

Методологічною базою аналізу є основні положення загальної економічної теорії.

Для досягнення поставленої мети, на основі даних підприємства та наукових праць вітчизняних та іноземних економістів, а також нормативних актів, що стосуються теми дослідження, необхідно передусім, провести ретроспективний аналіз фінансово-майнового стану підприємства. На основі розроблених вітчизняними та іноземними вченими методів прогнозування фінансової неплатоспроможності провести діагностику банкрутства та надати рекомендації щодо розробки політики антикризового фінансового управління направленої на конкретизацію методів та засобів виходу підприємства з кризи.

При проведенні дослідження використовувались методи економічного аналізу, статистичного аналізу, логічного узагальнення. Інформаційною базою дослідження є звітні дані підприємства, а саме річна фінансова статистична звітність.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного нами теоретичного та практичного дослідження методики проведення фінансового аналізу на підприємстві в умовах антикризового управління на прикладі ТОВ «АНІ-ЮГ» можна зробити наступні висновки:

1. На сьогоднішній день в науковій літературі, присвяченій проблемам типізації криз, антикризового управління, фінансовому аналізу, санації зустрічається багато різноманітних класифікацій, які сформовані на основі широкого кола критеріїв, до яких належать: масштабність, сфера виникнення; причини виникнення, характер протікання, характер прояву, тривалість, наслідки, ступінь прогнозованості, рівень системності, адекватність тощо.

2. Існують різні підходи вітчизняних і зарубіжних авторів до визначення категорії: «криза», «антикризове управління», «фінансовий стан підприємства», «санація», «стратегія санації».

3. На основі досліджень ми сформуваємо власне тлумачення термінів «антикризове управління», «фінансовий стан».

4. При аналізі фінансового стану організації необхідно прагнути до комплексного використання декількох методик для отримання більш достовірних результатів.

5. Аналіз фінансової діяльності підприємства не вичерпується лише встановленням неплатоспроможності підприємства, як це розраховувалось раніше, за методикою аналізу фінансової структури балансу підприємства.

6. Для того, щоб виробити правильні рішення щодо виходу підприємства з кризового стану, необхідне проведення поглибленої фінансової діагностики. При цьому повинні враховуватися галузеві і регіональні особливості.

7. В міжнародній практиці для оцінки фінансового стану підприємств широко використовують математичні моделі, за допомогою яких формують

узагальнений показник фінансового стану підприємства — його інтегральну оцінку і проводиться аналіз загрози банкрутства підприємства, серед яких заслуговують на увагу моделі В.Бівера, Вайбеля, Альтмана.

8. Широке застосування даних моделей у закордонній практиці обумовлено наступними перевагами: вони мають невелику кількість показників; моделі дають можливість поєднувати різноманітні об'єкти; інформація для розрахунку усіх показників є доступною.

9. Вітчизняним науковцям необхідно розробити такий методичний підхід, за якого оцінка фінансового стану українських підприємств базувалася б на: вітчизняних стандартах обліку і звітності, на поєднанні різноманітних методів; використовувала б інформаційну базу вітчизняних підприємств з урахуванням їхньої галузевої специфіки, що дало б змогу враховувати особливості їх діяльності.

10. Провівши ґрунтовний аналіз фінансових показників ТОВ «АНІ-ЮГ» можна зробити наступні висновки:

- підприємство достатньо забезпечене основними засобами, що дозволяє йому вільно проводити свою діяльність і не залежити від орендодавців;

- низька зношеність обладнання дозволяє йому в повній мірі використовувати свої виробничі потужності;

- провівши загальний аналіз ліквідності активів ТОВ «АНІ-ЮГ» виявлено їх задовільний стан у 2013 та 2015 рр., що вказує на спроможність підприємства власними коштами погасити свої зобов'язання;

11. Найпоширенішими та найактуальнішими для підприємства являються наступні антикризові заходи: скорочення витрат; горизонтальна й вертикальна інтеграція; жорсткість контролю всіх видів альтернативних витрат; перегляд організаційної структури на предмет виключення зайвих рівнів управління; оптимізація технологічних процесів оптимізація оподаткування; жорсткість кадрової політики.

12. Провівши детальний аналіз діяльності підприємства за період 2013-

2015 рр. ми запропонували низку конкретних дій, щодо виведення ТОВ «АНІ-ЮГ» з кризового становища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Верховна Рада України; Цивільний Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV (Редакція станом на 06.11.2014)
2. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 р. № 996 – XIV.
3. Податковий кодекс України, Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій”, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. //програма “Гросбух”
5. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій:
6. Методичні рекомендації щодо підготовки аудиторського висновку при перевірці відкритих акціонерних товариств і підприємств — емітентів облігацій (крім комерційних банків), схвалені протоколом засідання АУП від 23.02.2001 р. №99
7. МСБО 12 «Податок на прибуток»
8. МСБО 18 «Дохід»
9. МСБО 8 «Чистий прибуток або збиток за період, суттєві помилки та зміни в обліковій політиці»
10. МСБОДС 1 – Подання фінансових звітів
11. МСБОДС 3 – Чистий надлишок або дефіцит за період, суттєві помилки та зміни в обліковій політиці.
12. Наказ Міністерства економіки «Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства» від 19.01.2006р. №14 (Зі змінами внесеними згідно з наказом Міністерства економіки №18 від 06.03.2006 р.);

13. Наказ Міністерства фінансів України №290 від 29.11.1999 (редакція на 25.12.1999) "Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід""
14. Наказ Міністерства фінансів України №318 від 31.12.1999 (редакція на 11.12.2006) "Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати""
15. Наказ Міністерства фінансів України №87 від 31.03.1999 (редакція на 19.12.2006) "Про затвердження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності""
16. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації:
17. Амосов А.Ю. Економіко-правове забезпечення антикризового фінансового управління: державно-управлінський аспект/www.nbuv.gov.ua;
18. Балабанов И.Т. Финансовый анализ и планирование хозяйствующего субъекта. М.:Финансы и статистика. – 2012. – ст.37.
19. Балдин К.В., Зверев В.С., Рукосуев А.В. Антикризисное управление: макро- и микроуровень: Учеб. пособие. – 2-е изд.– М.: Издательско-торговая корпорация «Дашко и Ко», 2011. – 280 с.
20. Бланк И. Антикризисное финансовое управление предприятием. – К. Эльга, Ника-Центр, 2016. – 672 с.
21. Бурий С.А., Мацеха Д.С. Антикризове управління та управлінські рішення – проблеми підприємств малого бізнесу: Монографія. – Хмельницький: ТОВ «Тріада-М», 2016. – 93 с.
22. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Облік і аудит». – Житомир: ПП «Рута», 2012.- 544с.
23. Бухгалтерський облік і аудит – 2013р. №2 – с.54-57.
24. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально – практичний посібник / під ред. С.Ф. Голова.- Дніпропетровськ, ТОВ “Баланс-Клуб”, 2011.-832.

25. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / За ред проф. Ф.Ф. Бутинця.- Житомир: ЖІТІ, 2010.-608.
26. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – 2-ге вид., виправл. і доп.. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 507 с.
27. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. Вид. 2-ге, виправл. і доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 504 с.;
28. Гринькова В.М., Корда Фінанси підприємств. „Знання„ - 2014. – ст.269.
29. Гук О.В. Елементи системи запобігання банкрутству машинобудівних підприємств/ Вісник НУ «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. - №647. – 2011. – с. 37-43;
30. Дорошук Г.А., Дащенко Н.М. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – Львів: «новий світ - 2000», 2013р. – 332 с.;
31. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.1 / Ред.кол. С.В.Мочерний та ін .- К.:Видавничий центр «Академія», 2010-864с.
32. Економічний аналіз господарської діяльності: Навч. посібник / Болюх М.А. та ін. –К.: КНЕУ. – 2011. – ст.204.
33. Економічний аналіз. Навчальний посібник. За редакцією Ф.Ф.Бутинця.- Житомир: ПП «Рута», 2013р.-680с.
34. Жарковская Е.П., Бродский Б.Е. Антикризисное управление: Учебник. – М.: Омега-Л, 2014. – 336 с
35. Іванюта С.М. Антикризове управління: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 288 с.
36. Колісник М.К. Антикризове управління виробничо-господарськими структурами у машинобудуванні. Монографія. – Львів:Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2015. – 208 с.;
37. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посібник. – К.: Знання. – 2010. – ст.354.

38. Крайник О.П., Клепкова З.В. Фінансовий менеджмент. – Львів: „Інтелект,, - 2011. –ст.87.
39. Кузьмін О.Є., Мельник О.Б. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навч. посібник. – 2-е вид. доп. і перероб. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ +» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2013. – 352 с.;
40. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: Монографія. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т., 2011. – 580 с;
41. Ліоненко Л.О., Тарасюк М.В., Хіленко О.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – К.: КНТУ, 2015. – 377 с
42. Марочкіна А.М. Бухгалтерський облік за Національними стандартами: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.- Харків: Торсінг, 2012.- 296.
43. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч.пос. – К.: Вища школа, 2014. – ст.9-12, 117-118, 121, 128.
44. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності “Облік і аудит”/Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова; 2-е вид., доп. і перероб.-Житомир: ЖІТІ, 2015.-576.
45. Осмоловский В.В. Теория анализа хозяйственной деятельности. – Минск: Новое знание. – 2015. – ст.188.
46. Панасюк В.М., Ковальчук Є.К., Бобрівець С.В. Податковий облік: Навчальний посібник.- Тернопіль: Карт-бланш, 2002.-260.
47. Посібник з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємствами України // С.Я.Зубілевич, І.Ю.Кравченко, О.О.Прокопенко та ін. – К., 2013 – 472 с
48. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Петряєва З.Ф. Курс економічного аналізу:

Підручник для студентів ВНЗ/ за ред.Прокопенка І.Ф. – Харків: Легас. – 2014. – ст.266.

49. Пушкар М.С. Національні стандарти бухгалтерського обліку України.- Тернопіль: Лілея, 2015. – 106с.

50. С.Ф.Голов, В.М.Костюченко. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практичний посібник.-К.: Лібра, 2012.- 840с.

51. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности: Учебное пособие. – М.:ИНФРА-М. – 2013. – ст.169.

52. Тлумачний словник з української мови онлайн / <http://www.slovnyk.net>;

53. Уткин Э.А.Антикризисное управление. – М.: Тандем; ЭКМОС, 2005. – 400 с.;

54. Фінансовий словник-довідник/ Дем'яненко М.Я., Лузан Ю.Я. та ін.: за редакцією Дем'яненка М.Я. – К.: ІАЕУААН. – 2013. – ст.507.

55. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч.пос. – К.: ЦУЛ, 2012. – ст.4.

56. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік.- Київ: Академія, 2012.

57. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2016. – 256 с.

58. Шапурова О.О. Антикризове управління машинобудівними підприємствами в ринкових умовах. Автореф. на здоб. наук. ступ. канд. екон. наук (08.00.04.)/НАН України; Класичний приватний університет політехнічний університет. – Запоріжжя, 2015, 20 с.;

59. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С., Ненашев Е.В. Методика финансового анализа. – М.: – 2011. – ст.208.

60. Шершньова З.Є., Багацький В.М., Гетманцева Н.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2010. – 680 с.

61. Штангрет А.М., Копилук О.І. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник.– К.: Знання, 2013. – 335 с.